

**Извештај о ревизији правилности пословања Опште
болнице „Свети Лука”, Смедерево
у 2018. години у делу који се односи на:**

- увођење скраћеног радног времена за послове на радним местима са повећаним ризиком,
- набавку obroka и намирница намењених за исхрану болесника у стационарним здравственим установама и
- обрачун и исплату накнаде за рад члановима управног и надзорног одбора.

Број: 400-118/2019-05/9

Београд, 13. новембар 2019. године

Мисија

Државна ревизорска институција поузданим информацијама доприноси добром управљању, транспарентности и одговорности у јавном сектору.

¹ Насловна слика преузета са интернет странице <https://obsmederevo.rs/>.

Зашто смо спровели ову ревизију?

Теме за ревизију правилности одређене су на основу резултата до сада спроведених ревизија финансијских извештаја и правилности пословања здравствених установа у периоду 2013–2017. године. У до сада спроведеним ревизијама утврђене су значајне неправилности које су у вези са:

- утврђивањем права на скраћено радно време, организацију рада и остваривање права по основу скраћеног радног времена;
- планирањем, спровођењем и праћењем јавних набавки оброка и намирница за исхрану болесника (утврђивање процењене вредности, утврђивање дискриминаторских услова у конкурсној документацији, набавке по ценама већим од уговорених), што указује на слабости и одсуство интерних контрола у скоро свим фазама уговарања и праћења извршења закључених уговора о набавци и
- обрачуном и исплатом накнаде за рад члановима управног и надзорног одбора.

Ревизијом ће се обезбедити довољно валидних података за оцену примене прописа из области утврђивања дужине трајања радног времена, јавних набавки и обрачуна накнаде члановима органа управљања и давање препорука за унапређење пословања здравствених установа у овим областима.

Шта смо препоручили?

За уређење области која је била предмет ревизије дате су три препоруке које су усмерене на:

1. усклађивање Акта о процени ризика са важећим прописима, а уз ангажовање службе медицине рада, у складу са одредбама чл. 16 и 41 став 1 и 2 Закона о безбедности и здрављу на раду;
2. закључивање анекса уговора о раду којима ће запосленима који обављају послове на радним местима која Актом о процени ризика на радном месту и у радној околини нису утврђена као радна места с повећаним ризиком утврдити радно време у складу са важећим прописима и
3. преиспитивање могућности распоређивања запослених мајки са дететом до три године старости, на послове који се обављају на радним местима која Актом о процени ризика на радном месту и у радној околини нису утврђена као радна места с повећаним ризиком.

Резиме

Општа болница „Свети Лука” Смедерево (у даљем тексту ОБ Смедерево):

- Донела је Акт о процени ризика на радном месту и у радној околини којим су утврђена радна места са повећаним ризиком и одређени посебни здравствени услови које морају испуњавати запослени за обављање одређених послова на тим радним местима без ангажовања службе медицине рада;
- Утврдила је право на скраћено радно време:
 - за 103 запослена који обављају послове на радним местима која нису Актом о процени ризика на радном месту и у радној околини утврђена као радна места/ послови са повећаним ризиком;
 - за 450 запослених који обављају послове на радним местима која су Актом о процени ризика на радном месту и у радној околини утврђена као радна места/ послови са повећаним ризиком, без претходне стручне анализе службе медицине рада.

- Вршила је набавку намирница за исхрану болесника у складу са прописима о јавним набавкама.

- Чланови Управног и Надзорног одбора ОБ Смедерево именовани су од стране оснивача у складу са чланом 130 став 3 Закона о здравственој заштити.
- Није увећавала накнаду члановима Управног и Надзорног одбора током 2018. године.

САДРЖАЈ:

I ЗАКЉУЧЦИ И НАЛАЗИ	4
УВОЂЕЊЕ СКРАЋЕНОГ РАДНОГ ВРЕМЕНА ЗА ПОСЛОВЕ НА РАДНИМ МЕСТИМА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ	4
1. ОБ Смедерево је без ангажовања службе медицине рада донела Акт о процени ризика на радном месту и у радној околини којим су утврђена радна места/послови са повећаним ризиком и одређени посебни здравствени услови које морају испуњавати запослени за обављање одређених послова на тим радним местима.	4
1.1. ОБ Смедерево је без ангажовања службе медицине рада донела Акт о процени ризика на радном месту и у радној околини (у даљем тексту: Акт о процени ризика), којим су утврђена радна места са повећаним ризиком и одређени посебни здравствени услови које морају испуњавати запослени за обављање одређених послова на тим радним местима.	4
1.2. ОБ Смедерево је увела скраћено радно време за 450 запослених који обављају послове на радним местима која су Актом о процени ризика утврђена као радна места/ послови са повећаним ризиком, без претходне стручне анализе службе медицине рада.	5
1.3. ОБ Смедерево је усвојила Акт о процени ризика којим је утврдила скраћено радно време на 20 радних места, која истим актом нису дефинисана као радна места са повећаним ризиком.	5
2. ОБ Смедерево је увела скраћено радно време за 103 запослена која обављају послове на радним местима која нису Актом о процени ризика утврђена као радна места/послови са повећаним ризиком и на тај начин преузела обавезе и извршила расходе за плате за часове рада који нису ефективно извршени у износу од најмање 8,5 милиона динара.	6
2.1. ОБ Смедерево је уговорима о раду/анексима уговора о раду утврдила скраћено радно време запосленима који обављају послове на радним местима која нису Актом о процени ризика утврђена као радна места/послови са повећаним ризиком.	6
3. ОБ Смедерево је распоредила 17 запослених мајки са дететом до три године старости на послове који се обављају на радним местима са повећаним ризиком.	7
3.1. ОБ Смедерево је распоредила 17 запослених мајки са дететом до три године старости на послове који се обављају на радним местима са повећаним ризиком, што није у складу одредбама члана 65 Посебног колективног уговора.	7
4. ОБ Смедерево је упутила запослене који раде на радним местима са повећаним ризиком на периодичне лекарске прегледе и води посебну евиденцију о томе.	7
4.1. ОБ Смедерево је предузела одговарајуће мере, односно упутила запослене који раде на радним местима са повећаним ризиком на прописане лекарске прегледе и води посебну евиденцију о томе.	7
5. ОБ Смедерево је у 2018. уводила рад дужи од пуног радног времена запосленима који раде на пословима са скраћеним радним временом	8
5.1. ОБ Смедерево је уводила рад дужи од пуног радног времена запосленима који обављају послове на радним местима која су Актом о процени утврђена као радна места са повећаним ризиком и на којима је уговором о раду утврђено скраћено радно време.	8
НАБАВКА ОБРОКА И НАМИРНИЦА НАМЕЊЕНИХ ЗА ИСХРАНУ БОЛЕСНИКА У СТАЦИОНАРНИМ ЗДРАВСТВЕНИМ УСТАНОВАМА	9
6. Поступци планирања и спровођења јавних набавки, закључени уговори, као и измене и извршење закључених уговора су у складу са одредбама Закона о јавним набавкама.	9
6.1. ОБ Смедерево је у 2018. години извршила набавке намирница за исхрану болесника у износу од 12.481 хиљада динара, а у складу са одредбама Закона о јавним набавкама и Закона о буџетском систему.	9

6.2. ОБ Смедерево је утврдила процењене вредности јавних набавки на основу истраживања тржишта предмета јавних набавки које укључује проверу цена у време покретања поступака, у складу са одредбом члана 64 став 3 Закона о јавним набавкама.	10
ОБРАЧУН И ИСПЛАТА НАКНАДА ЗА РАД ЧЛАНОВИМА УПРАВНОГ И НАДЗОРНОГ ОДБОРА	11
7. Чланови Управног и Надзорног одбора ОБ Смедерево именовани су од стране оснивача у складу са чланом 130 став 3 Закона о здравственој заштити.	11
7.1. Чланови Управног и Надзорног одбора ОБ Смедерево, у складу са чланом 130 став 3 Закона о здравственој заштити, именовани су од стране оснивача.	11
8. Управни одбор ОБ Смедерево током 2018. године није увећавао накнаду члановима Управног и Надзорног одбора.	11
8.1. ОБ Смедерево је исплаћивала накнаде члановима Управног одбора током 2018. године на основу Одлуке из 2012. године, након које нису доношене одлуке којима се врше измене у погледу висине исплаћених накнада за рад.	11
СКРЕТАЊЕ ПАЖЊЕ	12
II ПРЕПОРУКЕ	13
III ЗАХТЕВ ЗА ДОСТАВЉАЊЕ ОДАЗИВНОГ ИЗВЕШТАЈА.....	14
IV КАРАКТЕРИСТИКЕ РЕВИЗИЈЕ	16
1. Предмет ревизије	16
2. Ревидирани период пословања	16
3. Информације о субјекту ревизије	16
4. Обим ревизије, ограничења у погледу обима	18
5. Критеријуми	18
6. Методологија рада	19
7. Стандарди ревизије примењени у ревизији	20
V ПРИЛОГ 1 – УВОЂЕЊЕ СКРАЋЕНОГ РАДНОГ ВРЕМЕНА ЗА ПОСЛОВЕ НА РАДНИМ МЕСТИМА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ.....	21

I ЗАКЉУЧЦИ И НАЛАЗИ

УВОЂЕЊЕ СКРАЋЕНОГ РАДНОГ ВРЕМЕНА ЗА ПОСЛОВЕ НА РАДНИМ МЕСТИМА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ

1. ОБ Смедерево је без ангажовања службе медицине рада донела Акт о процени ризика на радном месту и у радној околини којим су утврђена радна места/послови са повећаним ризиком и одређени посебни здравствени услови које морају испуњавати запослени за обављање одређених послова на тим радним местима.

1.1. ОБ Смедерево је без ангажовања службе медицине рада донела Акт о процени ризика на радном месту и у радној околини¹ (у даљем тексту: Акт о процени ризика), којим су утврђена радна места са повећаним ризиком и одређени посебни здравствени услови које морају испуњавати запослени за обављање одређених послова на тим радним местима.

Одредбама члана 16 Закона о безбедности и здрављу на раду² прописано је да је послодавац дужан да актом о процени ризика, на основу оцене службе медицине рада, одреди посебне здравствене услове које морају испуњавати запослени на радном месту са повећаним ризиком, као и да служби медицине рада, коју ангажује, обезбеди услове за самостално обављање послова заштите здравља запослених.

Одредбама члана 41 став 1 наведеног закона прописано је да послодавац ангажује службу медицине рада за обављање послова заштите здравља запослених на раду. Ставом 2 истог члана прописано је да је служба медицине рада дужна да обавља послове у складу са овим законом, а нарочито, између осталог, да учествује у идентификацији и процени ризика на радном месту и радној околини приликом састављања акта о процени ризика, као и да оцењује и утврђује посебне здравствене способности које морају да испуњавају запослени за обављање одређених послова на радном месту са повећаним ризиком.

ОБ Смедерево је без ангажовања службе медицине рада донела Акт о процени ризика, којим су утврђена радна места са повећаним ризиком и одређени посебни здравствени услови које морају испуњавати запослени за обављање одређених послова на тим радним местима, што није у складу са одредбама чл. 16 и 41 став 1 и 2 Закона о безбедности и здрављу на раду.

Више детаља у вези са овим налазом дато је у Прилогу 1.

¹ Број 755/2014-1 од 5. марта 2014. године.

² „Службени гласник РС”, бр. 101/05, 91/15 и 113/17 - др. закон.

1.2. ОБ Смедерево је увела скраћено радно време за 450 запослених који обављају послове на радним местима која су Актом о процени ризика утврђена као радна места/ послови са повећаним ризиком, без претходне стручне анализе службе медицине рада.

ОБ Смедерево је Актом о процени ризика утврдила скраћено радно време за 450 запослених који обављају послове на радним местима која су истим актом утврђена као радна места/послови са повећаним ризиком.

Одредбом члана 52 став 2 Закона о раду прописано је да се скраћено радно време утврђује на основу стручне анализе у складу са законом. Одредбом члана 38 став 1 Посебног колективног уговора прописано је да се радно време запосленог, у складу са законом, скраћује сразмерно штетном дејству услова рада на здравље и радну способност запосленог, у складу са извршеном проценом ризика и стручном анализом службе медицине рада.

ОБ Смедерево је утврдила скраћено радно време за 450 запослених који обављају послове на радним местима која су Актом о процени ризика утврђена као радна места/послови са повећаним ризиком, без претходно извршене стручне анализе службе медицине рада, што није у складу са одредбама члана 52 став 2 Закона о раду и 38 став 1 Посебног колективног уговора.

Више детаља у вези са овим налазом дато је у Прилогу 1.

1.3. ОБ Смедерево је усвојила Акт о процени ризика којим је утврдила скраћено радно време на 20 радних места, која истим актом нису дефинисана као радна места са повећаним ризиком.

ОБ Смедерево је усвојила Акт о процени ризика, којим су утврђена радна места са повећаним ризиком.

Правилником о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини утврђују се начин и поступак процене ризика од настанка повреда на раду или оштећења здравља, односно обољења запосленог на радном месту и у радној околини, као и начин и мере за њихово отклањање, које послодавац уређује актом о процени ризика.

Одредбама члана 14 истог правилника је утврђено да по спроведеном поступку снимања организације рада, препознавања и утврђивања опасности и штетности, процењивања ризика у односу на опасности и штетности и утврђивања начина и мера за отклањање, смањење или спречавање ризика, у складу са овим правилником, послодавац доноси закључак који садржи:

- 1) сва радна места на којима је извршена процена ризика;
- 2) радна места која су утврђена као радна места са повећаним ризиком;
- 3) приоритете у отклањању ризика;
- 4) изјаву послодавца којом се обавезује да ће применити све утврђене мере за безбедан и здрав рад на радним местима и у радној околини у складу са актом о процени ризика.

ОБ Смедерево је усвојила Акт о процени ризика којим је утврђено скраћено радно време на 20 радних места која истим актом нису дефинисана као радна места са повећаним ризиком, што није у складу са одредбама члана 52 Закона о раду и чл. 38 и 67 Посебног колективног уговора.

Више детаља у вези са овим налазом дато је у Прилогу 1.

У вези са напред утврђеним налазима дали смо препоруку за отклањање неправилности (*Препорука број 1*).

2. ОБ Смедерево је увела скраћено радно време за 103 запослена која обављају послове на радним местима која нису Актом о процени ризика утврђена као радна места/послови са повећаним ризиком и на тај начин преузела обавезе и извршила расходе за плате за часове рада који нису ефективно извршени у износу од најмање 8,5 милиона динара.

2.1. ОБ Смедерево је уговорима о раду/анексима уговора о раду утврдила скраћено радно време запосленима који обављају послове на радним местима која нису Актом о процени ризика утврђена као радна места/послови са повећаним ризиком.

ОБ Смедерево је уговорима о раду/анексима уговора о раду утврдила скраћено радно време запосленима који обављају послове на радним местима која нису Актом о процени ризика утврђена као радна места/послови са повећаним ризиком.

Одредбом члана 52 став 1 Закона о раду и члана 37 Посебног колективног уговора чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе³ (у даљем тексту: Посебан колективни уговор), је прописано да се запосленом који ради на нарочито тешким, напорним и за здравље штетним пословима, утврђеним законом или општим актом, на којима и поред примене одговарајућих мера безбедности и заштите живота и здравља на раду, средстава и опреме личне заштите, постоји повећано штетно дејство на здравље запосленог (радна места са повећаним ризиком), скраћује радно време сразмерно штетном дејству услова рада на здравље и радну способност запосленог, а највише 10 часова дневно.

³ „Службени гласник РС“, број 1/15.

ОБ Смедерево је уговорима о раду/анексима уговора о раду утврдила скраћено радно време запосленима који обављају послове на радним местима која нису Актом о процени ризика утврђена као радна места/послови са повећаним ризиком, што није у складу са одредбом члана 52 став 1 Закона о раду и члана 37 Посебног колективног уговора. На тај начин, увођењем скраћеног радног времена овим лицима, преузете су обавезе и извршени расходи за плате по основу часова рада који нису ефективно извршени у износу од најмање 8,5 милиона динара, што није у складу са одредбом члана 56 став 4 Закона о буџетском систему⁴.

У вези са утврђеним дали смо препоруку за отклањање неправилности (*Препорука број 2*).

Више детаља у вези са овим налазом дато је у Прилогу 1.

3. ОБ Смедерево је распоредила 17 запослених мајки са дететом до три године старости на послове који се обављају на радним местима са повећаним ризиком.

3.1. ОБ Смедерево је распоредила 17 запослених мајки са дететом до три године старости на послове који се обављају на радним местима са повећаним ризиком, што није у складу одредбама члана 65 Посебног колективног уговора.

Одредбама члана 65 став 1 Посебног колективног уговора је прописано да запослена мајка са дететом до три године не може да ради на пословима са повећаним ризиком.

У поступку ревизије утврђено је да је у ОБ Смедерево у току 2018. године 17 запослених мајки са дететом до три године, обављало послове на радним местима са повећаним ризиком.

У вези са утврђеним дали смо препоруку (*Препорука број 3*).

4. ОБ Смедерево је упутила запослене који раде на радним местима са повећаним ризиком на периодичне лекарске прегледе и води посебну евиденцију о томе.

4.1. ОБ Смедерево је предузела одговарајуће мере, односно упутила запослене који раде на радним местима са повећаним ризиком на прописане лекарске прегледе и води посебну евиденцију о томе.

Послодавац је дужан да актом о процени ризика, на основу оцене службе медицине рада, одреди посебне здравствене услове које морају испуњавати запослени на радном месту са повећаним ризиком⁵. Такође, постоји обавеза вођења и чувања евиденције о радним местима

⁴ „Службени гласник РС”, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 – испр, 108/13, 142/14, 68/15 - др. закон, 103/15, 99/16, 137/17 и 95/18.

⁵ Закон о безбедности и здрављу на раду, члан 16 став 1 и члан 49 став 1 тачке 1 и 2.

са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених који су распоређени на та радна места.

Посебним колективним уговором за здравствене установе је уређено да је послодавац у обавези да запосленом на радном месту са повећаним ризиком, пре почетка рада, обезбеди претходни лекарски преглед, као и периодични лекарски преглед у току рада.

Правилником о претходним и периодичним лекарским прегледима запослених на радним местима са повећаним ризиком утврђен је начин, поступак и рокови вршења претходног лекарског прегледа лица које заснива радни однос, односно лица које послодавац ангажује за рад на радном месту са повећаним ризиком и периодичног лекарског прегледа запосленог који ради на радном месту са повећаним ризиком⁶.

У поступку ревизије утврђено је да запослени, приликом заснивања радног односа на пословима са повећаним ризиком, достављају доказ о претходно обављеном лекарском прегледу о чему постоји евиденција у досијеима. Увидом у евиденције лекарских прегледа које води лице на пословима безбедности и здравља на раду, утврђено је да се запослени на радним местима са повећаним ризиком упућују на периодичне лекарске прегледе у прописаним роковима.

5. ОБ Смедерево је у 2018. уводила рад дужи од пуног радног времена запосленима који раде на пословима са скраћеним радним временом

5.1. ОБ Смедерево је уводила рад дужи од пуног радног времена запосленима који обављају послове на радним местима која су Актом о процени утврђена као радна места са повећаним ризиком и на којима је уговором о раду утврђено скраћено радно време.

У поступку ревизије је утврђено да је ОБ Смедерево уводила рад дужи од пуног радног времена запосленима који обављају послове на радним местима која су Актом о процени ризика утврђена као радна места са повећаним ризиком и на којима је уговором о раду утврђено скраћено радно време.

Сагласно одредби члана 53 став 4 Закона о раду⁷ запосленом који ради на пословима на којима је уведено скраћено радно време не може се одредити прековремени рад на тим пословима, ако законом није другачије одређено.

Законом о здравственој заштити⁸ је прописано да је здравствена установа дужна, да у оквиру утврђеног недељног распореда рада и радног времена, пружа

⁶ „Службени гласник РС”, бр. 120/07, 93/08 и 53/17.

⁷ „Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 – УС и 113/17.

⁸ „Службени гласник РС”, бр. 107/05, 72/09 - др. закон, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13 - др. закон, 93/14, 96/15, 106/15, 113/17 - др. закон и 105/17 - др. закон.

здравствену заштиту радом у једној, две или више смена, у складу са делатношћу здравствене установе, о чему одлуку доноси директор здравствене установе. Облици прековременог рада здравствених радника, у смислу овог закона су дежурство, приправност и рад по позиву. Дежурство, као облик прековременог рада, уводи се здравственим радницима уколико здравствена установа није у могућности да обезбеди здравствену заштиту организацијом рада у сменама или прерасподелом радног времена. Директор здравствене установе доноси одлуку о увођењу и обиму дежурства на нивоу здравствене установе, као и по здравственом раднику.

Одредбама члана 53 став 4 Закона о раду је прописано да послодавац не може да одреди прековремени рад запосленима који раде на пословима са скраћеним радним временом.

ОБ Смедерево је уводила рад дужи од пуног радног времена запосленима који обављају послове на радним местима која су Актом о процени ризика утврђена као радна места са повећаним ризиком и на којима је уговором о раду утврђено скраћено радно време, што није у складу са одредбама члана 53 став 4 Закона о раду.

Више детаља у вези са овим налазом дато је у Прилогу 1.

НАБАВКА ОБРОКА И НАМИРНИЦА НАМЕЊЕНИХ ЗА ИСХРАНУ БОЛЕСНИКА У СТАЦИОНАРНИМ ЗДРАВСТВЕНИМ УСТАНОВАМА

6. Поступци планирања и спровођења јавних набавки, закључени уговори, као и измене и извршење закључених уговора су у складу са одредбама Закона о јавним набавкама.

6.1. ОБ Смедерево је у 2018. години извршила набавке намирница за исхрану болесника у износу од 12.481 хиљада динара, а у складу са одредбама Закона о јавним набавкама и Закона о буџетском систему.

Одредбама члана 31 Закона о јавним набавкама⁹, уређени су поступци јавних набавки као и начин доделе уговора.

ОБ Смедерево је у 2018. години извршила набавку животних намирница за исхрану болесника по уговорима о јавним набавкама закљученим у 2017. години, на основу оквирних споразума закључених у току 2015. године и по уговорима о јавним набавкама закљученим у 2018. години, а на основу оквирних споразума закључених у 2018. години.

У конкурсним документацијама спроведених

⁹ „Службени гласник РС”, бр. 124/12, 14/15 и 68/15.

отворених поступака јавних набавки животних намирница за исхрану болесника у 2015.¹⁰ и 2018.¹¹ години, утврђено је да је ОБ Смедерево поступала у складу са начелом обезбеђивања конкуренције и једнакости понуђача¹², односно, ОБ Смедерево није ограничавала конкуренцију, или користила дискриминаторске услове, техничке спецификације и критеријуме, као и што није одређивала услове који би значили националну, територијалну, предметну или личну дискриминацију међу понуђачима. Утврђено је и да су услови за учешће у поступку, одређени у конкурсним документацијама, у логичкој вези са предметом јавне набавке, што је у складу са одредбом члана 76 став 6 Закона о јавним набавкама.

Неизвршене обавезе по уговорима о јавним набавкама из 2017. године, пренете у 2018. годину, износиле су 1.725 хиљада динара.

На основу ових и уговора закључених у 2018. години, ОБ Смедерево је у 2018. години извршила набавке животних намирница у вредности од 12.481 хиљада динара, а по ценама уговореним у поступцима јавних набавки, што је у складу са одредбом члана 56 став 4 Закона о буџетском систему.

6.2. ОБ Смедерево је утврдила процењене вредности јавних набавки на основу истраживања тржишта предмета јавних набавки које укључује проверу цена у време покретања поступака, у складу са одредбом члана 64 став 3 Закона о јавним набавкама.

Процењена вредност јавне набавке мора бити заснована на спроведеном истраживању тржишта предмета јавне набавке, које укључује проверу цене, квалитета, периода гаранције, одржавања и сл. и мора бити валидна у време покретања поступка¹³.

У поменутих отворених поступцима јавних набавки животних намирница за исхрану болесника, утврђено је да је ОБ Смедерево одредила процењену вредност јавних набавки на основу истраживања тржишта, тако што је извршила проверу цена хране у време покретања поступака јавних набавки¹⁴.

¹⁰ Набавка животних намирница за исхрану болесника ЈН бр. 4/15, 11/15 и 14/15.

¹¹ „Исхрана болесника” ЈН број: 5-2018-23.

¹² Члан 10 и 12 Закона о јавним набавкама.

¹³ Члан 64 став 3 Закона о јавним набавкама.

¹⁴ Записник о одређивању процењене вредности добара за набавку животних намирница, Број ЈНБ5Т/4-4 од 25. фебруара 2015. године, Записник о испитивању тржишта за јавну набавку добара „Исхрана болесника“ ЈН број: 5-2018-23, Број: 5-2018-23-5 од 25. априла 2018. године.

ОБРАЧУН И ИСПЛАТА НАКНАДА ЗА РАД ЧЛАНОВИМА УПРАВНОГ И НАДЗОРНОГ ОДБОРА

7. Чланови Управног и Надзорног одбора ОБ Смедерево именовани су од стране оснивача у складу са чланом 130 став 3 Закона о здравственој заштити.

7.1. Чланови Управног и Надзорног одбора ОБ Смедерево, у складу са чланом 130 став 3 Закона о здравственој заштити, именовани су од стране оснивача.

Органи здравствене установе су директор, управни одбор и надзорни одбор.¹⁵

Директора, чланове управног одбора и надзорног одбора здравствене установе именује и разрешава оснивач.

Органи здравствене установе, по истеку мандата, настављају да обављају послове у складу са законом и статутом здравствене установе до дана именовања нових, односно привремених органа.

8. Управни одбор ОБ Смедерево током 2018. године није увећавао накнаду члановима Управног и Надзорног одбора.

8.1. ОБ Смедерево је исплаћивала накнаде члановима Управног одбора током 2018. године на основу Одлуке¹⁶ из 2012. године, након које нису доношене одлуке којима се врше измене у погледу висине исплаћених накнада за рад.

Законом о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава¹⁷, прописано је да су ништавне одредбе општег или појединачног акта (осим појединачног акта којим се плата повећава по основу напредовања) којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи, на основу којих се повећава износ плата и другог сталног примања код субјеката из члана 2 овог закона, донетог за време примене овог закона¹⁸.

Увидом у документацију на основу које је извршена исплата накнада члановима Управног и Надзорног одбора нису утврђене материјално значајне неусклађености у односу на критеријуме.

¹⁵ Члан 130 Закона о здравственој заштити.

¹⁶ Одлука број 987/2012-7 од 11. априла 2012. године и број 1076/2012-2 од 26. априла 2012. године.

¹⁷ „Службени гласник РС”, бр. 116/14 и 95/18.

¹⁸ Члан 4 Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава.

СКРЕТАЊЕ ПАЖЊЕ

Скретање пажње на одређена питања

1. Број чланова Управног одбора ОБ Смедерево није у складу са Законом о здравственој заштити

1.1. Одредбом члана 137 став 2 Закона о здравственој заштити прописано је да Управни одбор у болници има седам чланова од којих су три члана из здравствене установе, а четири члана су представници оснивача. Такође, најмање један члан из реда запослених у управном одбору мора бити здравствени радник са високом стручном спремом.

Увидом у документацију коју смо прибавили у поступку ревизије утврђено је да Управни одбор ОБ Смедерево има само пет чланова од којих су два члана из здравствене установе, а три члана су представници оснивача, што није у складу са одредбама члана 137 став 2 Закона о здравственој заштити.

Почев од децембра 2014. године Управни одбор нема законом утврђени број чланова, те је од стране руководства ОБ Смедерево упућена ургенција¹⁹ Министарству здравља да се именују недостајући чланови Управног одбора - представници оснивача.

Такође, један члан Управног одбора који је 2013. године именован као представник оснивача, присуствовао је седницама Управног одбора током 2018. године, и ако је од 2014. године променио радно место и из Дома здравља Смедерево прешао у ОБ Смедерево.

2. Број чланова Надзорног одбора ОБ Смедерево није у складу са Законом о здравственој заштити

2.1. Одредбом члана 139 став 2 Закона о здравственој заштити прописано је да Надзорни одбор у болници, клиници, институту, клиничко-болничком центру и клиничком центру има пет чланова од којих су два члана из здравствене установе, а три члана су представници оснивача.

Чланови надзорног одбора здравствене установе именују се на период од четири године.

Надзорни одбор у ОБ Смедерево током 2018. године је имао четири члана од којих је један из здравствене установе, а три члана су представници оснивача, што није у складу са чланом 139 став 2 Закона о здравственој заштити.

Један члан Надзорног одбора који је 2013. године Решењем Министарства здравља именован као представник оснивача, присуствовао је седницама Надзорног одбора током 2018. године, иако је променио радно место и постао запослени ОБ Смедерево. Министарство здравља и поред Ургенције руководства ОБ Смедерево није ни током 2018. године донело решења о именовану недостајућих чланова Надзорног одбора.

¹⁹ Ургенција број: 3397/2014-1 од 10. децембра 2014. године.

II ПРЕПОРУКЕ

Препорука број 1: Препоручује се одговорним лицима ОБ Смедерево да, уз ангажовање службе медицине рада, а у складу са одредбама чл. 16 и 41 став 1 и 2 Закона о безбедности и здрављу на раду:

- (1) ускладе Акт о процени ризика са важећим прописима,
- (2) врше његово ажурирање са сваком изменом акта о систематизацији радних места и
- (3) утврде скраћено радно време у складу са критеријумима за скраћење времена сразмерно изложености штетностима на местима рада са повећаним ризиком предложеним од завода за медицину рада који оснива Република Србија.

Препорука број 2: Препоручује се одговорним лицима ОБ Смедерево да закључе анексе уговора о раду којима ће запосленима који обављају послове на радним местима која Актом о процени ризика на радном месту и у радној околини нису утврђена као радна места с повећаним ризиком, утврдити радно време у складу са важећим прописима.

Препорука број 3: Препоручује се одговорним лицима ОБ Смедерево да преиспитају могућност распоређивања запослених мајки са дететом до три године старости, на послове који се обављају на радним местима која актом о процени ризика нису утврђена као радна места с повећаним ризиком.

III ЗАХТЕВ ЗА ДОСТАВЉАЊЕ ОДАЗИВНОГ ИЗВЕШТАЈА

Општа болница „Свети Лука” Смедерево је, на основу члана 40 став 1 Закона о Државној ревизорској институцији²⁰, дужна да поднесе Државној ревизорској институцији писани извештај о отклањању откривених неправилности (одазивни извештај) у року од 90 дана почев од наредног дана од дана уручења овог извештаја.

Одазивни извештај мора да садржи:

- 1) навођење ревизије, на коју се он односи;
- 2) кратак опис неправилности у пословању, које су откривене ревизијом;
- 3) приказивање мера исправљања.

Мере исправљања су мере које субјект ревизије предузима да би отклонио неправилности у свом пословању или мере умањење ризика од појављивања одређене неправилности у свом будућем пословању за чије предузимање субјект ревизије мора поднети уз одазивни извештај одговарајуће доказе.

Општа болница „Свети Лука” Смедерево је обавезна да у одазивном извештају искаже мере исправљања по основу откривених неправилности односно свих налаза датих у Извештају о ревизији правилности пословања, као и да поступи по датим препорукама. За мере исправљања је дужна да уз одазивни извештај достави доказе према следећем:

- 1) за налазе, односно неправилности за које су дате препоруке под редним бројевима 1, 2 и 3 и које је могуће отклонити у року од 90 дана Општа болница „Свети Лука” Смедерево је обавезна да достави доказе о отклањању неправилности односно предузимању мера исправљања.

На основу члана 40 став 2 Закона о Државној ревизорској институцији одазивни извештај је јавна исправа која је потписана и оверена печатом од стране одговорног лица субјекта ревизије.

Државна ревизорска институција ће оценити веродостојност одазивног извештаја, тј. провериће истинитости навода о мерама исправљања, предузетим од стране субјекта ревизије, подносиоца одазивног извештаја. У случају потребе извршиће се и оцена да ли су мере исправљања исказане у одазивном извештају задовољавајуће.

Сагласно члану 57 став 1 тачка 3) Закона о Државној ревизорској институцији, ако субјект ревизије у чијем су пословању откривене неправилности, не поднесе у прописаном року Институцији одазивни извештај, против одговорног лица субјекта ревизије поднеће се захтев за покретање прекршајног поступка.

Ако се оцени да одазивни извештај не указује да су откривене неправилности отклоњене на задовољавајући начин, сматра се да субјект ревизије крши обавезу доброг пословања. Ако се ради о незадовољавајућем отклањању значајне неправилности, сматра се да постоји тежи облик кршења обавезе доброг пословања. У овим случајевима Државна

²⁰ „Службени гласник РС“, бр. 101/05, 54/07, 36/10 и 44/18 – др. закон.

Извештај о ревизији правилности пословања Опште болнице „Свети Лука” Смедерево у 2018. години у делу који се односи на: увођење скраћеног радног времена за послове на радним местима са повећаним ризиком, набавку оброка и намирница намењених за исхрану болесника у стационарним здравственим установама и обрачун и исплату накнаде за рад члановима управног и надзорног одбора

ревизорска институције је овлашћена да предузима мере сагласно члану 40 ст 7 до 13 Закона о Државној ревизорској институцији.

Генерални државни ревизор

Др Душко Пејовић
Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија
13. новембар 2019. године

IV КАРАКТЕРИСТИКЕ РЕВИЗИЈЕ

Ревизија је спроведена на основу одредби Закона о Државној ревизорској институцији, Програма ревизије за 2019. годину и Закључка о спровођењу ревизије број 400-118/2019-05 од 14. јануара 2019. године.

1. Предмет ревизије

Спроводи се ревизија правилности пословања која се односи на:

- 1) увођење скраћеног радног времена за послове на радним местима са повећаним ризиком,
- 2) набавку obroка и намирница намењених за исхрану болесника у стационарним здравственим установама и
- 3) обрачун и исплату накнаде за рад члановима управног и надзорног одбора.

2. Ревидирани период пословања

Ревизијом је обухваћено пословање субјекта ревизије у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2018. године.

3. Информације о субјекту ревизије

Назив: Општа болница „Свети Лука” Смедерево
Седиште и адреса: Кнез Михаилова 51, 11300, Смедерево
Матични број: 17820222
ПИБ: 107876397

Број уписа у регистар: Привредни суд у Пожаревцу број FI-63/2011 од 03.05.2011. године

ОБ Смедерево обавља специјалистичко - консултативну и стационарну здравствену делатност на секундарном нивоу на подручју Подунавског управног округа.

ОБ Смедерево располаже са 399 постеља што јој омогућава да обавља стационарну здравствену делатност из различитих грана медицине. У ОБ Смедерево је, на дан 31. децембар 2018. године, било 764 запослена (на одређено и неодређено радно време). У наредној табели дата је структура запослених и преглед броја запослених у односу на Кадровски план и број запослених према подацима из планско – извештајних табела Завода за јавно здравље „Батут” за 2018. годину.

Табела 1. Преглед броја запослених у ОБ Смедерево у 2018. години

Занимање	Кадровски план (КП) ²¹	Норматив ²²	Разлика	Број запослених ²³	Разлика у односу на КП	Разлика у односу на Норматив
1	2	3	4 = 2 - 3	5	6 = 5 - 2	7 = 5 - 3
Медицински радници укупно:	614	656	(42)	605	(9)	(51)
Доктори медицине	144	144	-	139	(5)	(5)
Фармацеути, фармацеути - биохемичари	4	9	(5)	4	0	(5)
Здравствени радници са ВШС и ССС	460	494	(34)	456	(4)	(38)
Здравствени сарадници са ВСС, ВШС и ССС	6	9	(3)	6	0	(3)
Немедицински радници укупно:	159	156	3	159	0	3
Административни радници	42	28	14	42	0	14
Технички и помоћни радници	117	128	(11)	117	0	(11)
Укупан број:	773²⁴	812	(39)	764²⁵	(9)	(48)

Историјат Болнице

Декретом кнеза Михаила Обреновића основана је прва Окружна болница у Смедереву 21. новембра 1866. године. Била је смештена у приватној кући на крају града у објекту који није био зидан по стандардима за болнице.

Прву праву Окружну болницу по стандардима за изградњу здравствених установа, Смедерево добија 1885. године.

Крајем Другог светског рата у Смедереву се формира Болнички центар који је служио за евакуацију рањеника из Београда. У кратком року опремљена су четири објекта а постојећа болница је имала 100 кревета. Након бомбардовања Смедерева 1941. године, Болница је поправљена, а изграђени су и сува комора и купатило да би број кревета био повећан на 200. Сву опрему – кревете, чаршаве, ћебад, јастуке и кухињско посуђе поклонили су грађани Смедерева и срезова Подунавског, Грочанског, Ковинског и Великоорашког.

После затварања Болничког центра 1945. године, Окружна болница наставља да ради у првобитном простору. Током педесетих и шездесетих година граде се нови здравствени објекти у болничком кругу. Прво је изграђена зграда Центра за

²¹ Подаци преузети из Кадровског плана ОБ Смедерево број: 112-01-200/2018-02 од 20.08.2018. године.

²² Подаци преузети из Планско – извештајних табела Завода за јавно здравље „Батут” за 2018. годину.

²³ Подаци преузети из Планско – извештајних табела Завода за јавно здравље „Батут” за 2018. годину.

²⁴ Број запослених на неодређено и одређено време који се финансирају из средстава Републичког фонда за здравствено осигурање.

²⁵ Број запослених на неодређено и одређено време који се финансирају из средстава Републичког фонда за здравствено осигурање.

рехабилитацију (1959. године), потом зграда АТД-а (1962. године), зграда Поликлинике (1963. године) и зграда Диспанзера (1968. године).

Унутрашња организација Болнице

У циљу ефикаснијег и рационалнијег обављања делатности, у Општој болници „Свети Лука” Смедерево образоване су следеће организационе јединице:

- Сектор за интернистичке гране медицине
- Сектор за хируршке гране медицине
- Служба за гинекологију и акушерство
- Служба за педијатрију
- Служба за психијатрију
- Служба за продужено болничко лечење и негу
- Организационе јединице за обављање заједничких медицинских послова
- Сектор за немедицинске послове и континуирану едукацију
- Служба интерних контролора

4. Обим ревизије, ограничења у погледу обима

У складу са усвојеним предметом и утврђеним критеријумима за ревизију правилности, ревизија је усмерена на:

- утврђивање права на скраћено радно време, организацију рада и остваривање права по основу скраћеног радног времена;
- планирање, спровођење и праћење јавних набавки намирница за припремање оброка за болеснике, као и утврђивање процењене вредности јавне набавке на основу спроведеног истраживања тржишта, утврђивање дискриминаторских услова у конкурсној документацији, набавку предметних добара по ценама већим од уговорених;
- правилност обрачуна и исплате накнаде за рад члановима управног и надзорног одбора.

Ревизија се спроводи на нивоу установе као целине, односно свих организационих делова.

5. Критеријуми

Прописи који су у ревизији коришћени као извор критеријума су:

- 1) Закон о раду,
- 2) Закон о безбедности и здрављу на раду,
- 3) Закон о јавним набавкама,
- 4) Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава,
- 5) Закон о здравственој заштити,
- 6) Закон о буџетском систему,
- 7) Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе,
- 8) подзаконски прописи донети у вези спровођењем наведених закона.

Критеријуми на основу којих се извршило оцењивање предмета ревизије су:

- 1) Да ли је послодавац донео акт о процени ризика у писменој форми за сва радна места у радној околини и утврдио начин и мере за њихово отклањање? (Закон о безбедности и здрављу на раду, члан 13 став 1)
- 2) Да ли је запосленима који раде на пословима са повећаним ризиком утврђено право на скраћено радно време на основу стручне анализе, односно у складу са извршеном проценом ризика и стручном анализом медицине рада? (Закон о раду, члан 52 став 2 и члан 38 став 1 Посебног колективног уговора)
- 3) Да ли је послодавац актом о процени ризика, на основу оцене службе медицине рада, одредио посебне здравствене услове које морају испуњавати запослени на радном месту са повећаним ризиком? (Закон о безбедности и здрављу на раду, члан 16 став 1)
- 4) Да ли је послодавац упућивао на претходне и периодичне лекарске прегледе запослене који раде на радним местима са повећаним ризиком? (Правилник о претходним и периодичним лекарским прегледима запослених на радним местима са повећаним ризиком, члан 2 и 3)
- 5) Да ли је запосленима којима је уведено скраћено радно време одређен прековремени рад на тим пословима? (Закон о раду, члан 53 став 4)
- 6) Да ли мајка са дететом до три године ради на пословима са повећаним ризиком? (Посебан колективни уговор, члан 65 став 1)
- 7) Да ли су поступци планирања и спровођења јавних набавки, закључени уговори, измене и извршење закључених уговора у складу са Законом о јавним набавкама?
- 8) Да ли су извршене набавке добара без спроведеног поступка јавне набавке који је био обавезан по Закону?
- 9) Да ли управни и надзорни одбор има прописан број чланова и да ли су именовани у складу са Законом? (Закон о здравственој заштити, чл. 130, 137 и 139)
- 10) Да ли су повећаване накнаде члановима управног и надзорног одбора? (Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, члан 4)

6. Методологија рада

У вршењу ове ревизије спровели смо следеће поступке:

- анализу прописа који уређују пословање ОБ Смедерево;
- инспекцијски рад који укључује преглед евиденција и документације ОБ Смедерево у вези са скраћеним радним временом, набавком намирница за исхрану болесника и обрачуном и исплатом накнада управном и надзорном одбору;
- испитивање активности, одлука одговорних лица Болнице у вези скраћеним радним временом, набавком намирница за исхрану болесника и обрачуном и исплатом накнада управном и надзорном одбору;
- интервјуисање одговорних особа ОБ Смедерево.

Након добијања довољних и одговарајућих доказа за оцену предмета ревизије упознали смо представнике ОБ Смедерево са прелиминарним налазима и закључцима ревизије и потврдили тачност чињеница.

7. Стандарди ревизије примењени у ревизији

Ревизија је извршена у складу са ИССАИ 100 „Фундаментални принципи ревизије јавног сектора”, ИССАИ 400 „Фундаментални принципи ревизије правилности пословања” и ИССАИ 4000 „Стандард за ревизију правилности пословања”.

V ПРИЛОГ 1 – УВОЂЕЊЕ СКРАЋЕНОГ РАДНОГ ВРЕМЕНА ЗА ПОСЛОВЕ НА РАДНИМ МЕСТИМА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ

Доношење Акта о процени ризика

Одредбама члана 16 Закона о безбедности и здрављу на раду прописано је да је послодавац дужан да актом о процени ризика, на основу оцене службе медицине рада, одреди посебне здравствене услове које морају испуњавати запослени на радном месту са повећаним ризиком, као и да служби медицине рада, коју ангажује, обезбеди услове за самостално обављање послова заштите здравља запослених. Сагласно одредби члана 41 став 1 наведеног закона послодавац ангажује службу медицине рада за обављање послова заштите здравља запослених на раду. Ставом 2 истог члана прописано је да је служба медицине рада дужна да обавља послове у складу са овим законом, а нарочито, између осталог, да учествује у идентификацији и процени ризика на радном месту и радној околини приликом састављања акта о процени ризика, као и да оцењује и утврђује посебне здравствене способности које морају да испуњавају запослени за обављање одређених послова на радном месту са повећаним ризиком.

Одредбама члана 107 став 2 тачка 10) Закона о здравственој заштити²⁶ прописано је да завод за медицину рада који оснива Република Србија предлаже критеријуме за утврђивање радног места са повећаним ризиком у здравственим установама и приватној пракси.

ОБ Смедерево је донела Акт о процени ризика којим су утврђена радна места са повећаним ризиком и одређени посебни здравствени услови које морају испуњавати запослени за обављање одређених послова на тим радним местима без ангажовања службе медицине рада, што није у складу са одредбама чл. 16 и 41 став 1 и 2 Закона о безбедности и здрављу на раду.

Препоручује се одговорним лицима ОБ Смедерево, да уз ангажовање службе медицине рада, а у складу са одредбама чл. 16 и 41 став 1 и 2 Закона о безбедности и здрављу на раду:

- (1) ускладе Акт о процени ризика са важећим прописима,***
- (2) врше његово ажурирање са сваком изменом акта о систематизацији радних места и***
- (3) утврде скраћено радно време у складу са критеријумима за скраћење времена сразмерно изложености штетностима на местима рада са повећаним ризиком предложеним од завода за медицину рада који оснива Република Србија.***

²⁶ „Службени гласник РС”, број 25/19.

Увођење скраћеног радног времена запосленима који обављају послове на радним местима са повећаним ризиком, без претходно извршене стручне анализе службе медицине рада

Одредбама члана 16 и 41 ст. 1 и 2 Закона о безбедности и здрављу на раду утврђено је да је послодавац дужан да за обављање послова заштите здравља запослених ангажује службу медицине рада и истој обезбеди услове за самостално обављање послова заштите здравља запослених. Служба медицине рада је дужна да обавља послове у складу са овим законом нарочито, између осталог, да учествује у идентификацији и процени ризика на радном месту и радној околини приликом састављања акта о процени ризика, као и да оцењује и утврђује посебне здравствене способности које морају да испуњавају запослени за обављање одређених послова на радном месту са повећаним ризиком.

Сагласно одредби члана 52 став 2 Закона о раду скраћено радно време се утврђује на основу стручне анализе у складу са законом. Одредбом члана 38 став 1 Посебног колективног уговора, прописано је да се радно време запосленог, у складу са законом, скраћује сразмерно штетном дејству услова рада на здравље и радну способност запосленог, у складу са извршеном проценом ризика и стручном анализом службе медицине рада.

У складу са цитираним одредбама горе наведених прописа, увођење скраћеног радног времена запосленима се заснива на извршеној процени ризика у којој учешће узима и служба медицине рада, те на извршеној стручној анализи ове службе у вези са штетним дејством услова рада на здравље и радну способност запосленог.

ОБ Смедерево је Актом о процени ризика утврдила скраћено радно време за 450 запослених који обављају послове на радним местима која су утврђена као радна места са повећаним ризиком, без претходно извршене стручне анализе службе медицине, што није у складу са одредбама члана 52 став 2 Закона о раду и члана 38 став 1 Посебног колективног уговора.

Одредбама члана 107 став 2 тачка 11) Закона о здравственој заштити прописано је да завод за медицину рада који оснива Република Србија предлаже критеријуме за скраћење времена изложености штетностима на местима рада са повећаним ризиком у здравственим установама и приватној пракси.

Препорука која се односи на отклањање утврђене неправилности је Препорука број 1 у делу II Препоруке.

ОБ Смедерево је усвојила Акт о процени ризика којим је утврђено скраћено радно време на 20 радних места која нису дефинисана као радна места са повећаним ризиком

Директор ОБ Смедерево је усвојио Акт о процени ризика којим су утврђена радна места са повећаним ризиком.

Правилником о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини утврђују се начин и поступак процене ризика од настанка повреда на раду или оштећења здравља, односно обољења запосленог на радном месту и у радној околини, као и начин и мере за њихово отклањање, које послодавац уређује актом о процени ризика.

Одредбама члана 14 истог правилника је утврђено да по спроведеном поступку снимања организације рада, препознавања и утврђивања опасности и штетности, процењивања ризика у односу на опасности и штетности и утврђивања начина и мера за отклањање, смањење или спречавање ризика, у складу са овим правилником, послодавац доноси закључак који садржи:

- 1) сва радна места на којима је извршена процена ризика;
- 2) радна места која су утврђена као радна места са повећаним ризиком;
- 3) приоритете у отклањању ризика;
- 4) изјаву послодавца којом се обавезује да ће применити све утврђене мере за безбедан и здрав рад на радним местима и у радној околини у складу са актом о процени ризика.

Одредбама члана 52 Закона о раду је утврђено да се запосленом који ради на нарочито тешким, напорним и за здравље штетним пословима, утврђеним законом или општим актом, на којима и поред примене одговарајућих мера безбедности и заштите живота и здравља на раду, средстава и опреме за личну заштиту на раду, постоји штетно дејство на здравље запосленог – скраћује се радно време сразмерно штетном дејству услова рада на здравље и радну способност запосленог, а највише 10 часова недељно (послови са повећаним ризиком).

Одредбама члана 67 Посебног колективног уговора је утврђено да се актом о процени ризика за послове са повећаним ризиком може, као превентивна мера за безбедан и здрав рад, утврдити скраћено радно време, додатне и једнократне паузе, као и друге мере. Одредбама члана 38 овог уговора су дате смернице на основу којих се утврђује дужина скраћеног радног времена за поједине групе послова, уколико се те групе послова обављају на радним местима која су утврђена као радна места са повећаним ризиком.

ОБ Смедерево је усвојила Акт о процени ризика којим је утврђено скраћено радно време на 20 радних места која истим актом нису дефинисана као радна места са повећаним ризиком, што није у складу са одредбама члана 52 Закона о раду и чл. 38 и 67 Посебног колективног уговора.

Препорука која се односи на отклањање утврђене неправилности је Препорука број 1 у делу II Препоруке.

Увођење скраћеног радног времена запосленима који обављају послове на радним местима која Актом о процени ризика нису утврђена као радна места са повећаним ризиком

ОБ Смедерево је уговором о раду/анексом уговора о раду утврдила скраћено радно време за 103 запослена, који обављају послове на 19 радних места/систематизованих послова која Актом о процени ризика нису утврђена као радна места/послови са повећаним ризиком.

Табела 2. Преглед радних места која Актом о процени ризика нису дефинисана као радна места са повећаним ризиком, а уведено им је скраћено радно време

Редни број	Назив радног места	Попуњен број извршилаца
1	2	3
1	Доктор медицине специјалиста на болничком одељењу и специјалистичкој амбуланти	20
2	Доктор медицине специјалиста на дијализи	2
3	Доктор медицине специјалиста у клиничко-биохемијској и хематолошкој дијагностици	3
4	Доктор медицине специјалиста у специјалистичкој амбуланти	1
5	Доктор медицине субспецијалиста на болничком одељењу и у специјалистичкој амбуланти	7
6	Доктор медицине	1
7	Виша медицинска сестра/техничар на осталим болничким одељењима	1
8	Медицинска сестра/техничар у операционој сали	22
9	Медицинска сестра/техничар на осталим болничким одељењима	1
10	Медицинска сестра/техничар у амбуланти	15
11	Медицинска сестра/техничар у хемодијализи	14
12	Координатор за послове безбедности, одбране и ванредних ситуација	1
13	Техничар инвестиционог и техничког одржавања	1
14	Радник одржавања одеће	2
15	Спремач/Спремачица просторија у којима се пружају здравствене услуге	6
16	Техничар за одржавање уређаја техничких система и инсталација	1
17	Технички помоћни радник	2
18	Мајстор одржавања	1
19	Портир	2
Укупно		103

Сагласно одредби члана 51 Закона о раду, пуно радно време износи 40 часова недељно ако тим законом није друкчије одређено. Одредбом члана 52 став 1 наведеног закона и члана 37 Посебног колективног уговора, прописано је да се запосленом који ради на нарочито тешким, напорним и за здравље штетним пословима, утврђеним законом или општим актом, на којима и поред примене одговарајућих мера безбедности и заштите живота и здравља на раду, средстава и опреме личне заштите, постоји повећано штетно дејство на здравље запосленог (радна места са повећаним ризиком) скраћује радно време сразмерно штетном дејству услова рада на здравље и радну способност запосленог, а највише 10 часова дневно. Скраћено радно време утврђује се на основу стручне анализе, у

складу са законом. Запослени који ради скраћено радно време има сва права из радног односа као да ради са пуним радним временом.

Према одредби члана 38 став 1 Посебног колективног уговора, радно време се скраћује сразмерно штетном дејству услова рада на здравље и радну способност запосленог, у складу са извршеном проценом ризика и стручном анализом службе медицине рада.

Одредбама члана 13 Закона о безбедности и здрављу на раду је утврђено да је послодавац дужан да донесе акт о процени ризика у писменој форми за сва радна места у радној околини и да утврди начин и мере за њихово отклањање, те да је дужан да измени акт о процени ризика у случају појаве сваке нове опасности и промене нивоа ризика у процесу рада; да се акт о процени ризика заснива на утврђивању могућих врста опасности и штетности на радном месту у радној околини, на основу којих се врши процена ризика од настанка повреда и оштећења здравља запосленог. Начин и поступак процене ризика на радном месту и у радној околини ближе је прописан Правилником о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини.

Одредбама члана 67 Посебног колективног уговора, утврђено је да се актом о процени ризика, за послове са повећаним ризиком, може као превентивна мера за безбедан и здрав рад утврдити скраћено радно време, додатне и једнократне паузе, као и друге мере, док су одредбама члана 38 став 2 дате смернице на основу којих се утврђује дужина радног времена за групе послова, уколико се те групе послова обављају на радним местима која су утврђена као радна места са повећаним ризиком.

ОБ Смедерево је уговорима о раду/анексима уговора о раду утврдила скраћено радно време запосленима који обављају послове на радним местима која нису Актом о процени ризика утврђена као радна места/послови са повећаним ризиком, што није у складу са одредбом члана 52 став 1 Закона о раду и члана 37 Посебног колективног уговора. На тај начин, увођењем скраћеног радног времена овим лицима, преузете су обавезе и извршени расходи за плате, по основу часова рада који нису ефективно извршени у износу од најмање 8,5 милиона динара, што није у складу са одредбом члана 56 став 4 Закона о буџетском систему.

Препоручује се одговорним лицима ОБ Смедерево да закључе анексе уговора о раду којима ће запосленима који обављају послове на радним местима која Актом о процени ризика на радном месту и у радној околини нису утврђена као радна места с повећаним ризиком утврдити радно време у складу са важећим прописима.

Увођење прековременог рада запосленима који обављају послове на радним местима са повећаним ризиком

У поступку ревизије је утврђено да је ОБ Смедерево уводила рад дужи од пуног радног времена запосленима који обављају послове на радним местима која су Актом о процени ризика утврђена као радна места са повећаним ризиком и на којима је уговором о раду утврђено скраћено радно време.

Сагласно одредби члана 53 став 4 Закона о раду запосленом који ради на пословима на којима је уведено скраћено радно време не може се одредити прековремени рад на тим пословима, ако законом није друкчије одређено.

Законом о здравственој заштити је прописано да је здравствена установа дужна, да у оквиру утврђеног недељног распореда рада и радног времена, пружа здравствену заштиту радом у једној, две или више смена, у складу са делатношћу здравствене установе, о чему одлуку доноси директор здравствене установе. Облици прековременог рада здравствених радника, у смислу овог закона су дежурство, приправност и рад по позиву. Дежурство, као облик прековременог рада, уводи се здравственим радницима уколико здравствена установа није у могућности да обезбеди здравствену заштиту организацијом рада у сменама или прерасподелом радног времена. Директор здравствене установе доноси одлуку о увођењу и обиму дежурства на нивоу здравствене установе, као и по здравственом раднику.

Одредбама члана 53 став 4 Закона о раду је прописано да послодавац не може да одреди прековремени рад запосленима који раде на пословима са скраћеним радним временом.

ОБ Смедерево је уводила рад дужи од пуног радног времена запосленима који обављају послове на радним местима која су Актом о процени ризика утврђена као радна места са повећаним ризиком и на којима је уговором о раду утврђено скраћено радно време, што није у складу са одредбама члана 53 став 4 Закона о раду.

Завод за јавно здравље Пожаревац је, по основу Захтева ОБ Смедерево²⁷ да се у служби за анестезију са реаниматологијом уведе прековремени рад (дежурство) у трајању дужем од 10 часова недељно, дао сагласност²⁸ за увођење истог, засновано на чињеницама да ОБ Смедерево обезбеђује континуирану здравствену заштиту у области анестезиологије са реаниматологијом за сва хоспитализована лица, као и значајну оптерећеност анестезиолога.

У сагласности Министарства здравља²⁹ утврђен је број доктора медицине специјалиста анестезије и реаниматологије испод прописаног норматива и дато је одобрење за увођење дежурства у организационој јединици анестезија са реаниматологијом у трајању највише до 15 часова по једном запосленом, ради обезбеђивања континуиране здравствене заштите у складу са Законом о здравственој заштити, односно радом у сменама, као и рада у оквиру дежурства, по позиву и приправности.

ОБ Смедерево је увела дежурство (прековремени рад) запосленима на радним местима у службама за које мишљењем Завода за јавно здравље није дата сагласност за

²⁷ Захтев број: 1538/2013-1 од 23. маја 2013. године.

²⁸ Мишљење о основаности увођења дежурства у трајању дужем од 10 часова недељно у Служби за анестезиологију са реаниматологијом Опште болнице „Свети Лука” Смедерево за 2013. годину, број 1323 од 11. јуна 2013. године.

²⁹ Сагласност на одлуку о увођењу дежурства у ОЈ анестезија са реаниматологијом број: 130-01-00093/2013-03 од 9. августа 2013. године.

увођење дежурства (прековременог рада), а Актом о процени ризика та радна места су процењена као радна места са повећаним ризиком са мером скраћења радног времена.

Одредбом члана 59 став 1 Закона о здравственој заштити, који је ступио на снагу 11. априла 2019. године³⁰ утврђено је да здравствени радници и здравствени сарадници, као и друга лица запослена у здравственој установи, односно приватној пракси, не смеју напустити радно место док им се не обезбеди замена у току радног времена, односно после истека радног времена, ако би се тиме нарушило обављање здравствене делатности и угрозило здравље пацијента. Запослени који је у наведеном случају наставио рад после истека радног времена, што се сматра прековременим радом, дужан је да о томе писмено обавести непосредног руководиоца, најкасније наредног радног дана. Одредбом става 3 наведеног члана прописано је да се запосленом који ради на пословима на којима је уведено скраћено радно време, у складу са законом којим се уређује рад, може одредити прековремени рад на тим пословима у случају из става 1 овог члана, као и у случају да се пружање здравствене заштите не може организовати на други начин.

Имајући у виду овакво законско решење, које је у примени од 11. априла 2019. године, ревизор се уздржава од давања препоруке.

³⁰ „Службени гласник РС”, број 25/19.